

A mandátumkalkulátor és interaktív választási térkép módszertana

Róna Dániel, Kósa Livia
2020

A mandátumkalkulátor és interaktív választási térkép módszertana

A mandátumkalkulátor és interaktív választási térkép a feltételezett szavazatarány függvényében tesz becslést a pártok 2022-es mandátumarányára.

A modell a következő felvetéseken alapszik:

Az egyes politikai oldalak (kormány vs. ellenzék) **támogatottságának területi** (egyéni választókerületi – EVK – szintű) **szerkezete alapvetően változatlan marad**. Azaz, ha a kormányoldal (vagy az ellenzék) népszerűségét 2019-hez képest megduplázza a felhasználó, akkor a párt minden EVK-ban pontosan kétszer akkora szavazatarányt fog kapni, mint 2019-ben egyéniben – a mintázat azonban változatlan lesz. Ha például a Fidesz Angyalföldön kétszer olyan népszerű volt, mint Csornán, akkor a megduplázott országos támogatottság mellett is megmarad Angyalföld kétszeres fölénye. (Annak érdekében, hogy az adott EVK-ban a pártok támogatottságának az összege ne haladja meg a száz százalékot, és ne is maradjon el attól, a modell egy kis matematikai korrekciót – ún. normálást – végez, ám ez a belső erőviszonyokat nem változtatja meg).

A DK, a Momentum, az MSZP, a Jobbik, a Párbeszéd és az LMP 2019-es EP eredményeit összeadva számoltuk ki az ellenzék szavazatarányát. A Mi Hazánk és az MKKP szavazataránya egyik oldalhoz sem kerül, így az ő körzeti szavazatarányuk nem befolyásolja az adott EVK győztesének kilétét a modellünk szerint.

Hogy a jelenlegi állapothoz még jobban közelítsük a modellt, a 2019-es EP választási eredmény korrigálva van a polgármesteri választásokkal, mégpedig olyan módon, hogy ahol korábban még nem volt ellenzéki polgármester és közgyűlési többség, de most az lett, azokban hozzáadtunk az ellenzékhez 1-3 százalékpontot, a Fidesztől pedig ennek megfelelően levontunk 1-3 százalékpontot. A korrekció mértéke attól függ, hogy mekkora részét alkotja a választókerületnek a város lakossága. Minél nagyobb, annál magasabb a korrekció mértéke is: például Szombathelynél 3 százalékpont volt a korrekció, mert az EVK 75%-át a maga város teszi ki.

Ezek alapján a **képlet**, amellyel a modell dolgozik:

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{kormány/ellenzék} \\ \text{esetében becsült} \\ \text{szavazatarány az} \\ \text{adott EVK-ban} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{jelenlegi} \\ \text{országos} \\ \text{feltételezett} \\ \text{szavazatarány} \\ \hline \end{array} / \begin{array}{|c|} \hline \text{2019-es} \\ \text{országos} \\ \text{szavazatarány} \\ \hline \end{array} * \begin{array}{|c|} \hline \text{2019-es EVK-eredmény} \\ \text{polgármesteri választási} \\ \text{eredményekkel korrigálva} \\ \hline \end{array}$$

Példa: a Fidesz 2019-ben 53%-ot kapott országosan. Ha azt feltételezzük, hogy most ezt az eredményt 1,2-szeresen felülmúlja (tehát 63,6%-ot fog elérni országosan), akkor a modell szerint a Veszprém megye 1-es EVK-jában 2019-ben elért 51 százalékát is arányosan fogja meghaladni, így $51 \times 1,2 = 61,2$ százalék jön ki végső becslésnek. (Ez a szám a normálás miatt még minimálisan változhat).

Ezt követően a kalkulátor szimulálja a választási rendszert: kiszámolja az összes EVK-ban az eredményt, majd mandátumot – és győzteskompenzációt rendel a győzteshez, töredékszavazatot a veszteshez. Következő lépésben összesíti a 106 EVK adatait országos szinten, hozzáadja ehhez a becsült országos listás voksokat és a határon túli szavazatokat, ezután pedig a D'Hondt módszer segítségével kiosztja a listás mandátumokat is. Végül, a két ágat összeadja. Szavazatszám tekintetében a 2019-es szavazatszámot veszi alapul, ám ez semmilyen mértékben nem befolyásolja a modell becslését, hiszen csak az arányok határozzák meg a mandátumokat.

A megjelenő térkép és a vonaldiagram a szimulációt ábrázolja. A fentebb említett képlet alapján megbecsült EVK eredményeket jeleníti meg a térkép: ha egy EVK-ban a Fidesz jelöltje nyer, az narancssárga, míg, ha az ellenzék jelöltje szerzi meg a szavazatok többségét, akkor sötétkék színű lesz. A vonaldiagram a parlamenti helyek eloszlásának arányát mutatja be.

A felhasználónak lehetősége van manuálisan módosítani a becslését az egyéni választókerületek szintjén (az interaktív térképen). Az egyes választókerületekre kattintva felülírhatják az eredeti arányok által becsült eredményt. A kattintás művelével 49-51% arányra állítja az adott oevk eredményét az ellentétes párt javára – vagyis átfordítva az eredményt. A töredékszavazatok egyszerűsített modellezése érdekében minden ötödik átváltás (egy adott pártra) nem okoz változást a mandátumok kiosztásnak arányában, mivel feltételezhetően a másik politikai oldalnak összegyűlik elegendő töredékszavazata egy listás helyre. Például, ha az ellenzék kap ötödik alkalommal egy extra EVK-t, akkor az ellenzék nyer egy választókerületet, de veszít egy listás helyet (kompenzációs mandátumot) míg a Fidesz nyer egy listás helyet, de veszít egy választókerületet. A két művelet kiegyenlíti egymást.

A modell bemeneti adatként figyelembe veszi a **határon túli voksokat** is (ez a hazai lakcím nélküli kettős állampolgárokra vonatkozik, a magyarországi lakcímmel rendelkező külföldi lakosokat a hazai voksokhoz számítja a rendszer). Körülbelül 300 000 határon túli levélszavazatra számíthat a Fidesz becslésünk szerint (2018-ban 216 ezret kapott), míg az ellenzék csupán pár ezerre, 2000-et becsültünk. 2019-ben is, 2018-hoz hasonlóan a Fidesz kapta kb. 60 ezer határon túli szavazat 95 százalékát.

A modell 198 képviselői helyet oszt ki, tehát azzal számol, hogy egy **nemzetiségi képviselő kerül be a parlamentbe, aki - a jelenlegi ciklushoz hasonlóan - a Fidesszel szavaz együtt (így őt a Fideszes képviselőkhez számítjuk).**

A modell közös hatpárti (DK-Momentum-Jobbik-MSZP-P-LMP) egyéni választókerületi együttműködéssel számol (ahogy azt az érintett felek már bejelentették), és közös lista formájában kéri a szavazatarányra vonatkozó becsléseket is. Utóbbi kérdés még nem dőlt el, ám mandátumtechnikai értelemben nincs jelentősége a dilemmának: ugyanolyan szavazatarányt feltételezve az ellenzéki külön indulás a legtöbb esetben ugyanazt a mandátumarányt adná, mint a közös lista.

A modellben szerepel továbbá az összefogásból kimaradó Mi Hazánk és MKKP, melyek feltételezéseink szerint nem ugorják meg a parlamenti bejutási küszöböt (5%). Úgy kalkulálunk, hogy az MKKP-nak 3%, a Mi Hazánk Mozgalomnak 2% míg az egyéb pártoknak 1% lesz a támogatottsága. A fennmaradó 94% pedig az ellenzéki összefogás és a FIDESZ-KDNP között oszlik meg. Az oldal felhasználója, ha a Fideszre leadott szavazatok arányát megbecsüli (x), a weblap az ellenzék feltételezett szavazatarányát abból automatikusan kiszámolja ($94-x$). A Mi Hazánk, és az MKKP arányai nem módosíthatóak – kevés esély van arra, hogy bejussanak, de amennyiben bejutnának a parlamentbe, abban az esetben sem módosítanák jelentősen a két fő tábor (kormánypárt és ellenzék) helyeinek arányát.

A mandátumkiosztás döntő részben az EVK-eredményeken múlik, az pedig jelen pillanatban egyértelműnek tűnik, hogy csak a Fidesznek, és az összefogásnak van esélye egyéni győzelemre. Összességében tehát a modell közös listával és közös egyéni jelöltekkel kalkulál az ellenzék esetében – ha külön listán, de koordinált egyéni jelöltekkel indulnának, az mandátumvesztést okoz a választási mechanizmuson keresztül. A modell tehát számos dolgot nem tud figyelembe venni, ezért is tekinthető ez becslésnek, és nem jóslásnak. Ez különösen igaz az egyéni választókerületek becsült eredményeire, amelyekben természetesen, jelentősen módosíthatja a modell által kalkulált helyi szavazati arányokat, az a **jelöltek személye**, és az ő személyüknek szóló (vagy személyük ellen szóló) szavazatok. Fontos tényező továbbá az „átszavazás hajlandósága”, vagyis, hogy vajon az összefogás közös jelöltjére minden ellenzéki szavazó leadja-e a voksát, akkor is, ha az a jelölt nem az általa preferált párt tagja. Ugyanakkor az elmúlt parlamenti választások tapasztalatai szerint az eredményeket sokkal inkább a körzet politikai adottságai határozzák meg (amelyek a módszerünkkel becsülhetőek), mintsem a jelöltek személye.